

MARIA KOLA-BEZKA

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA W POLSCE W OKRESIE ŚWIATOWEGO KRYZYSU EKONOMICZNEGO*

Wprowadzenie

Jednym z głównych problemów gospodarki światowej w ostatnich latach było załamanie koniunktury na rynku międzynarodowym, określane mianem światowego kryzysu ekonomicznego, ponieważ dotknął wszystkie liczące się na świecie kraje. Jego skutkami jest znaczne spowolnienie gospodarcze, a w wielu krajach nawet kurczenie się gospodarek obserwowane przede wszystkim w latach 2008–2010. Symptomy kryzysu pojawiły się już jednak wcześniej, a jego następstwa będą odczuwane także w kolejnych latach.

Globalne załamanie koniunktury wywarło wpływ na działalność przedsiębiorstw na całym świecie, w tym również na aktywność gospodarczą małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w Polsce. Jego skutki nie są jednak znane, głównie z powodu opóźnień w publikacji danych statystycznych dotyczących funkcjonowania przedsiębiorstw. Pomimo tego ograniczenia w artykule podjęto próbę wstępnej oceny rozmiarów i efektów działalności MŚP w Polsce w okresie światowego kryzysu ekonomicznego. Przeprowadzono analizę danych statystycz-

* Praca naukowa sfinansowana ze środków na naukę w latach 2010–2012 jako projekt badawczy NN114241838.

nych opisujących sektor MŚP w Polsce w latach 2005–2009¹. Celem poznawczym jest określenie skutków dla tych przedsiębiorstw wynikających z załamania koniunktury na rynku międzynarodowym. Analizie poddano zmiany w liczbie MŚP, zatrudnieniu i poziomie wynagrodzeń w tych przedsiębiorstwach, ich aktywności inwestycyjnej i eksportowej oraz w zakresie rezultatów prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

1. Liczba małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2005–2009

Liczba MŚP w Polsce zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2005–2009 charakteryzowała się tendencją wzrostową, a dynamika tego wzrostu w 2008 roku była nawet większa niż w latach 2006 i 2007. Do roku 2008 obserwowano corocznie większy przyrost liczby aktywnych MŚP. Różnica między liczbą MŚP nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON w 2009 roku, świadczy o tym, że również w 2009 roku liczba aktywnych MŚP była większa niż w poprzednim roku. Dynamika tego wzrostu była jednak bardzo niewielka.

W okresie 2005–2009 krytyczny pod względem liczby nowo zarejestrowanych MŚP był 2007 rok, w którym zanotowano absolutny spadek tej liczby, wynikający z absolutnego spadku liczby zarówno mikro-, małych, jak i średnich przedsiębiorstw. W kolejnych latach nastąpił wzrost liczby nowo zarejestrowanych MŚP. Był on jednak wynikiem wzrostu liczby nowo zarejestrowanych mikro i małych przedsiębiorstw. Na uwagę zasługują mikroprzedsiębiorstwa, w tym prowadzone przez osoby fizyczne. Dynamika ich wzrostu w 2009 roku była bowiem największa w całym analizowanym okresie. Mogło to być efektem wprowadzenia do polskiego prawa gospodarczego w latach 2008 i 2009 następujących zmian ułatwiających rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej: podniesienie progu przychodów zobowiązujących do prowadzenia pełnej księgowości z 800 tys. euro do 1,2 mln euro; możliwość kwartalnego opłacania zaliczek na podatek dochodowy przez tak zwanych małych podatników; możliwość dokonywania rozliczeń i prowadzenia rachunków w walutach wymiennalnych; obniżenie minimalnego kapitału zakładowego w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych; ochronę wierzycieli niewypłacalnych dłużników,

¹ Według stanu w dniu 30 czerwca 2011 r., 2009 r. był ostatnim, dla którego dostępne były dane statystyczne charakteryzujące sektor MŚP w Polsce w okresie światowego kryzysu ekonomicznego.

będących osobami fizycznymi, spełniającymi kryteria upadłości konsumenckiej. Liczba nowo powstałych średnich przedsiębiorstw w 2009 roku była natomiast mniejsza nie tylko w porównaniu z 2008 rokiem, ale również 2005 rokiem.

W okresie 2005–2009 z rejestru REGON najwięcej MŚP wykreślono w 2009 roku. Były to głównie mikroprzedsiębiorstwa. Może to świadczyć o tym, że zarówno uproszczenie środowiska regulującego przedsiębiorczość w latach 2008 i 2009, które umożliwiło powstawanie nowych przedsiębiorstw, jak i wprowadzenie antykryzysowych instrumentów, wspierających najmniejsze podmioty, co miało im pomóc przetrwać spowolnienie gospodarcze, nie zrekompensowało niekorzystnych zmian na rynku i nie zapobiegło ich likwidacji. Odporniejsze na długotrwałe trudności w funkcjonowaniu na rynku były małe i średnie przedsiębiorstwa. W latach 2005–2009 r. najwięcej małych i średnich firm wykreślono z rejestru REGON w 2008 roku. W roku 2009 z rejestru przedsiębiorstw, zatrudniających od 10 do 249 osób wykreślono już znacznie mniej firm (tabela 1).

Tabela 1

Wybrane informacje o liczbie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2005–2009

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
1	2	3	4	5	6
Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w rejestrze REGON (tys.)					
– mikro	3 528,20	3 548,68	3 599,26	3 666,48	3 672,85
– małe	154,64	156,41	159,43	164,80	170,18
– średnie	30,17	30,22	30,27	31,23	31,65
Liczba aktywnych przedsiębiorstw (tys.)					
– MŚP ogółem	1 673,94	1 711,93	1 773,83	1 859,21	b.d.
dynamika	–	102,3	103,6	104,8	–
– mikro	1 615,17	1 652,20	1 713,19	1 787,91	b.d.
dynamika	–	102,3	103,7	104,4	–
– małe	44,52	44,23	45,18	54,97	b.d.
dynamika	–	99,3	102,1	121,7	–
– średnie	14,25	14,71	15,45	16,33	b.d.
dynamika	–	103,2	105,0	105,7	–
Liczba przedsiębiorstw nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON:					
– MŚP ogółem (tys.)	289,31	316,59	314,01	340,52	402,74
dynamika	–	109,4	99,2	108,4	118,3

1	2	3	4	5	6
– mikro (tys.)	282,52	311,73	309,25	334,81	397,11
dynamika	–	110,3	99,2	108,3	118,6
– małe	6144	4409	4317	5180	5240
dynamika	–	71,8	97,9	120,0	101,2
– średnie	651	448	442	526	381
dynamika	–	68,8	98,7	119,0	72,4
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON (tys.)	219,12	250,14	250,68	273,24	307,78
dynamika	–	114,16	100,21	109,00	112,64
Liczba przedsiębiorstw wykreślonych z rejestru REGON:					
– MŚP ogółem (tys.)	232,90	287,46	256,94	263,87	383,26
dynamika	–	123,4	89,4	102,7	145,2
– mikro (tys.)	228,17	283,27	253,10	257,72	377,92
dynamika	–	124,1	89,3	101,8	146,6
– małe	4059	3742	3348	5166	4726
dynamika	–	92,2	89,5	154,3	91,5
– średnie	665	451	490	988	612
dynamika	–	67,8	108,6	201,6	61,9

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks, 30 czerwca 2011; *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008 2009*, PARP, Warszawa 2010, s. 229.

2. Pracujący i wynagrodzenia w małych i średnich przedsiębiorstwach w Polsce w latach 2005–2009

W latach 2005–2008 nastąpił coroczny wzrost liczby pracujących w sektorze MŚP w Polsce. Dynamika tego wzrostu także była rosnąca (z wyjątkiem liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach, która w 2008 r. była nieznacznie mniejsza niż w 2007 r.). W roku 2009 odnotowano absolutny spadek liczby pracujących w MŚP. Liczba ta była niewiele wyższa niż w 2007 roku. Spadek liczby pracujących był relatywnie największy w grupie mikroprzedsiębiorstw, ponieważ w 2009 roku było wśród nich najwięcej podmiotów, które nie przetrwały trudnej sytuacji na rynku, spowodowanej załamaniem koniunktury na rynku międzynarodowym.

dowym. W 2009 roku liczba pracujących w mikroprzedsiębiorstwach była mniejsza niż w 2006 roku (tabela 2).

Tabela 2

Liczba pracujących w małych i średnich przedsiębiorstwach w Polsce
w latach 2005–2009 (tys. osób, stan w dniu 31.12)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
MŚP ogółem	5 869,18	5 993,41	6 219,56	6 620,40	6 230,87
dynamika	–	102,1	103,8	106,4	94,1
Mikroprzedsiębiorstwa	3 403,10	3 474,57	3 592,82	3 727,2	3 464,20
dynamika	–	102,1	103,4	103,7	92,9
Małe przedsiębiorstwa	972,03	976,45	1 007,45	1195,0	1 123,29
dynamika	–	100,5	103,2	118,6	94,0
Średnie przedsiębiorstwa	1 494,05	1 542,39	1 619,29	1 698,20	1 643,38
dynamika	–	103,2	105,0	104,9	96,8

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007–2008*, red. A. Żołnierski, PARP, Warszawa 2009, s. 266; *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008–2009...*, s. 43; *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 roku*, GUS, Warszawa 2011, s. 48.

Tabela 3

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na zatrudnionego
w małych i średnich przedsiębiorstwach w Polsce w latach 2005–2009

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Mikroprzedsiębiorstwa (zł)	1483	1509	1555	1729	1879
dynamika	–	101,8	103,0	111,2	108,7
Małe przedsiębiorstwa (zł)	1777	1831	1934	2149	2323
dynamika	–	103,0	105,6	111,1	108,1
Średnie przedsiębiorstwa (zł)	2441	2579	2839	3107	3242
dynamika	–	105,7	110,1	109,4	104,3

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 200–2008...*, s. 267; *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 roku...*, s. 46.

Trudnościom w funkcjonowaniu przedsiębiorstw towarzyszył wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na zatrudnionego. Do roku 2008 w mikro i małych przedsiębiorstwach dynamika tego wzrostu była rosnąca, natomiast w 2009 roku nastąpił jej niewielki spadek. W latach 2005–2009 w średnich przedsiębiorstwach przeciętne miesięczne wynagrodzenie na zatrudnionego także wzrastało, lecz wzrost ten zatrzymał się już w 2008 roku (tabela 3).

3. Działalność inwestycyjna i eksportowa małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2005–2009

W latach 2005–2008 corocznie wzrastała wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez MŚP. W roku 2008 zanotowano spadek dynamiki tego wzrostu, a w 2009 roku wzrost wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano tylko w grupie mikroprzedsiębiorstw. W pozostałych klasach przedsiębiorstw oraz w MŚP ogółem odnotowano spadek wartości tych nakładów w ujęciu absolutnym. W średnich firmach wartość nakładów inwestycyjnych w 2009 roku była nawet mniejsza niż w 2007 roku (tabela 4).

Tabela 4

Nakłady inwestycyjne w małych i średnich przedsiębiorstwach w Polsce w latach 2005–2009

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
MŚP ogółem (mld zł)	44 158,0	55 065,0	68 906,6	74 309,0	69 074,9
dynamika	–	124,7	125,1	107,8	93,0
Mikroprzedsiębiorstwa (mld zł)	11 842,0	14 179,0	18 320,8	20 356,0	21 853,5
dynamika	–	119,7	129,2	111,1	107,4
Małe przedsiębiorstwa (mld zł)	10 613,0	12 845,0	15 826,6	19 011,0	16 415,6
dynamika	–	121,0	123,2	120,1	86,3
Średnie przedsiębiorstwa (mld zł)	21 703,0	28 041,0	34 759,2	34 942,0	30 805,9
dynamika	–	129,2	124,0	100,5	88,2

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007–2008...*, s. 270; *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2008–2009...*, s. 58; *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 roku...*, s. 54.

Spadek popytu oraz niekorzystne zmiany kursów walutowych, które były przyczyną problemów wielu eksporterów na całym świecie, nie spowodowały istotnego ograniczenia działalności eksportowej MŚP funkcjonujących w Polsce. Wprawdzie dynamika wzrostu eksportu od 2008 r. była corocznie mniejsza, to jednak należy podkreślić, że w 2009 r. zmniejszenie tej dynamiki w porównaniu z 2008 r. było bardzo niewielkie. Ponadto, w 2009 r. zwiększył się udział MŚP w eksporcie przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób i wzrosła liczba eksportujących MŚP (tabela 5).

Tabela 5

Działalność eksportowa małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2005–2009

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Eksport MŚP (mld zł)	78,91	82,20	97,3	100,79	103,81
Dynamika	–	104,2	118,4	103,6	103,0
Udział MŚP w eksporcie przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób (%)	30,5	28,0	26,8	26,5	27,3
Liczba MŚP będących eksporterami	12 583	13 553	13 785	14 249	15 178
Dynamika	–	107,7	101,7	103,4	106,5

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2008–2009...*, s. 62, 69, 71.

4. Efekty działalności gospodarczej przedsiębiorstw w Polsce w latach 2005–2009

W latach 2005–2008 wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce, pomimo malejącej dynamiki, była corocznie coraz większa. W roku 2009 w porównaniu z 2008 rokiem nastąpił jednak absolutny spadek wartości tej produkcji, zwłaszcza w grupie średnich przedsiębiorstw, w których wartość produkcji sprzedanej przemysłu osiągnęła poziom niższy niż w 2007 roku. W latach 2005–2008 corocznie zmniejszał się udział sektora MŚP w produkcji sprzedanej przemysłu: w 2005 roku wynosił 39,2%, a w 2008 roku – 36,5%. W roku 2009 wzrósł do 36,7%, lecz nie przekroczył poziomu z 2007 roku. Podobnie było w małych przedsiębiorstwach, natomiast udział średnich przedsiębiorstw w pro-

dukcji sprzedanej przemysłu w latach 2005–2009 był corocznie coraz mniejszy (tabela 6).

Tabela 6

Wybrane informacje o produkcji sprzedanej przemysłu
małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2005–2009

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Produkcja sprzedana przemysłu małych przedsiębiorstw (mld zł)	121,29	130,79	144,84	149,02	148,38
Dynamika	–	107,84	110,74	102,88	99,57
Produkcja sprzedana przemysłu średnich przedsiębiorstw (mld zł)	149,20	165,03	185,34	186,92	181,26
Dynamika	–	110,61	112,31	100,85	96,98
Udział sektora MŚP w produkcji sprzedanej przemysłu (%)	39,20	38,00	37,70	36,50	36,70
Udział małych przedsiębiorstw w produkcji sprzedanej przemysłu (%)	17,50	16,80	16,50	16,10	16,50
Udział średnich przedsiębiorstw w produkcji sprzedanej przemysłu (%)	21,70	21,30	21,20	20,40	20,20

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks, 30 czerwca 2011 r.

W latach 2005–2008 corocznie wzrastały przychody ogółem i koszty ogółem przedsiębiorstw z sektora MŚP, przy czym nieznaczne osłabienie dynamiki tego wzrostu odnotowano w 2007 roku. W roku 2009 w porównaniu z 2008 rokiem, nastąpił absolutny spadek wartości przychodów MŚP związany z ograniczeniem rozmiarów ich działalności gospodarczej i spadkiem wartości produkcji sprzedanej. Towarzyszył temu absolutny spadek wartości kosztów ogółem. W rezultacie w 2009 roku rentowność obrotu brutto uległa niewielkiej zmianie we wszystkich analizowanych klasach przedsiębiorstw w porównaniu z 2008 rokiem. W grupie mikro i małych przedsiębiorstw zmniejszyła się z odpowiednio 15,6% i 8,1% w 2008 roku do 15,1% i 7,3% w 2009 roku, a w średnich przedsiębiorstwach wzrosła z 5,8% w 2008 roku do 6,0% w 2009 roku. Przeszkody w funkcjonowaniu MŚP związane ze światowym kryzysem ekonomicznym spowodowały również, że w 2009 roku odnotowano bezwzględny spadek wartości dodanej wytworzonej przez nie, rozumianej jako wartość produkcji pomniejszona o całkowite koszty zakupu towarów i usług (tabela 7).

Tabela 7

Przychody, koszty, rentowność obrotu brutto oraz wartość dodana
wytworzona przez małe i średnie przedsiębiorstwa w Polsce w latach 2005–2008

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
Przychody ogółem (mld zł)	1 377,0	1 538,2	1 705,7	1 911,6	1 773,3
Dynamika	–	111,7	110,9	112,1	92,8
Koszty ogółem (mld zł)	1 274,3	1 419,9	1 552,6	1 749,6	1 633,1
dynamika	–	111,4	109,3	112,7	93,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto (%):					
– mikroprzedsiębiorstwa	12,7	12,5	14,9	15,6	15,1
– małe przedsiębiorstwa	6,8	7,1	8,1	8,1	7,3
– średnie przedsiębiorstwa	5,1	5,9	6,5	5,8	6,0
Wartość dodana (mld zł)	316,6	373,3	411,1	465,0	448,7
Dynamika	–	117,9	110,1	113,1	96,5

Wskaźniki dynamiki obliczono z założeniem, że poprzedni rok = 100.

Źródło: *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007–2008...*, s. 267, 268; *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2008 roku...*, s. 44, 47, 53; *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 roku...*, s. 44, 52.

Uwagi końcowe

Ocena skutków światowego kryzysu ekonomicznego z lat 2008–2010 dla MŚP w Polsce jest utrudniona ze względu na czas prowadzenia analizy. Dane dostępne na koniec czerwca 2011 roku pozwalają zidentyfikować zmiany, które zaszły w tym sektorze przedsiębiorstw w Polsce do 2009 roku. Na ich podstawie można stwierdzić, że światowy kryzys ekonomiczny wywarł pewien wpływ na funkcjonowanie MŚP w Polsce, ale jego skutki nie były aż tak poważne, jak można by się spodziewać. Spowolnienie gospodarcze było widoczne w sektorze MŚP w zasadzie dopiero w 2009 roku. W tym roku odnotowano także pewne pozytywne zmiany w funkcjonowaniu tej grupy przedsiębiorstw.

Ogólna liczba MŚP nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON wzrastała corocznie od 2007 roku, a dynamika tego wzrostu była w 2009 roku nawet wyższa, niż w poprzednich latach. W roku 2009 spadek liczby nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw odnotowano jedynie w grupie średnich firm. Największą dynamiką wzrostu w 2009 roku w porównaniu z 2008 rokiem charakteryzowała

się liczba mikroprzedsiębiorstw, w tym liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Mogło to mieć związek z wprowadzeniem do polskiego prawa gospodarczego w latach 2008 i 2009 zmian w zasadach rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Od roku 2007 corocznie wzrastała liczba MŚP wykreślonych z rejestru REGON, przy czym dynamika tego wzrostu była największa w 2009 roku. Można to wytłumaczyć likwidacją przede wszystkim prawie 378 tys. mikroprzedsiębiorstw. Liczba małych i średnich firm wykreślonych z rejestru REGON w 2009 roku była mniejsza niż w 2008 roku. Najwięcej przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 249 osób zlikwidowano w 2008 roku. Z rejestru REGON wykreślono o ponad 54% więcej małych przedsiębiorstw niż w 2007 roku, a średnich przedsiębiorstw – o ponad 100%. Może to świadczyć o tym, że przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 249 osób wcześniej niż mikroprzedsiębiorstwa odczuły skutki spowolnienia gospodarczego na świecie. Stosunkowo szybko zaadaptowały się jednak do nowych, trudnych warunków funkcjonowania.

W latach 2005–2008 corocznie wzrastała liczba pracujących w MŚP. Towarzyszył temu coroczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na zatrudnionego. W roku 2009 w porównaniu z 2008 rokiem odnotowano absolutny spadek liczby pracujących zarówno w mikro, małych, jak i średnich przedsiębiorstwach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na zatrudnionego wzrosło, ale dynamika tego wzrostu była mniejsza niż w 2008 roku.

Światowy kryzys ekonomiczny ograniczył również inwestycje MŚP. W latach 2005–2008 corocznie wzrastała wartość poniesionych przez nie nakładów inwestycyjnych, natomiast w 2009 roku nastąpił absolutny spadek ich wartości. W średnich przedsiębiorstwach wartość tych nakładów w 2009 roku była nawet mniejsza niż w 2007 roku.

Spadek popytu globalnego, będący przejawem światowego kryzysu gospodarczego, miał wpływ na absolutny spadek wartości produkcji sprzedanej przemysłu wytworzonej przez MŚP w Polsce w 2009 roku w porównaniu z 2008 rokiem, co było jedną z przyczyn zmniejszenia się przychodów przedsiębiorstw tego sektora. W roku 2009 odnotowano również bezwzględny spadek wartości dodanej wytworzonej przez MŚP. W tym roku wskaźniki rentowności obrotu brutto mikro i małych przedsiębiorstw były nieznacznie mniejsze niż w 2008 roku, natomiast poprawiły się w średnich przedsiębiorstwach.

Załamanie koniunktury na świecie nie znalazło odzwierciedlenia w statystykach dotyczących działalności eksportowej MŚP. W latach 2005–2009 corocznie

odnotowywano wzrost wartości eksportu MŚP i liczby przedsiębiorstw eksportujących w tym sektorze. W roku 2009 w porównaniu z 2008 rokiem zwiększył się również udział MŚP w eksporcie przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Literatura

Bank Danych Lokalnych, GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks, 30 czerwca 2011.

Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2008 roku, GUS, Warszawa 2010.

Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 roku, GUS, Warszawa 2011.

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007–2008, red. A. Żołnierski, PARP, Warszawa 2009.

Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008–2009, PARP, Warszawa 2010.

SMES IN POLAND DURING THE WORLD ECONOMIC CRISIS

Summary

The article presents a preliminary identification of the effects of the global economic crisis for SMEs in Poland. The analysis refers to the number of enterprises, the number of their workers and levels of average monthly salary per employee. It also applies to changes in SMEs' investment and export activity as well as in results of their business activity in the years 2005–2009.

Translated by Maria Kola-Bezka

